

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

16 מרץ 2021

א"פ 32243-07-20 ק. נ' ק.

לפני כבוד השופט ארז שני

בעניין: גברת ח. ק.

המבקש: א. ק.

נגד

המשיבים:

1. א. ק.

2. ל. ק.

3. האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב

4. משרד הרווחה והשירותים החברתיים-ת"א

נוכחים:

המבקש ובאת כוחו - עורכת דין לימור דויד
האפוטרופא לדין לאש"א - עורכת דין מרי סבג-שמש
המשיבים 1-2 וב"כ - עורכת דין הודיה בוארון-לוי
ב"כ היועמ"ש - עורכת דין נדא נסראללה

פסק דין

ביום 15.07.2020 הניח התובע תובענה כנגד אחיו, רעייתו של אחיו, המחלקה לשירותים חברתיים בעיריית והאפוטרופוס הכללי, תובענה אשר הוגדרה כ"בקשה דחופה להזמנת תסקיר ומינוי אפוטרופוס לדין".

התובענה הונחה לפני חברתי, כבוד השופטת נ. רוסמן-גליס והונחה לפניי זה מקרוב, עם פרישתה ולקראת פרישתה של כבוד השופטת הנכבדה.

אין עורר כי התובענה עסקה באמו של התובע, גם אין עורר כי המותב הקודם מינה אפוטרופא לדין, עורכת דין שמש-סבג, אשר הניחה גם נייר עמדה וגם תגובה בפני בית המשפט לאחר שנכנסה בעובי הקורה וביום 30.12.2020 גם הונח תסקיר שירותי הרווחה בעניין שלפניי.

בפתח הדיון הבעתי תרעומת על הפתיח לתסקיר ומורה אני לעורכת דין לוי להעביר עותק מהחלטתי זו לשירותי הרווחה בעיריית

לא ייתכן שהאם, שני בניה גם הכלה יכוננו בתסקיר "מר/גברת" תוך כינויים בשם ובשם משפחה ואילו העובדת הזרה גם היא אדם כשלעצמו, לא תכונה "גברת", לא יצוין שם משפחתה והיא בבחינת "סתם".

סבורני שאנו מצווים לכבודם של האדם ולו מכוח חוק יסוד כבוד האדם וחירותו ומכוח ההלכה אשר הסבירה כי דרך ארץ קדמה לתורה, לא רק במובן הרחב של הדברים המשלחים אנשים לעתור לבג"צ,

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

16 מרץ 2021

א"פ 32243-07-20 ק. נ' ק.

אלא במובן הפשוט המופיע גם בחמשת החומשים של כיבוד הגר, מתן כבוד לזר. לני היא אדם ולא חפץ או ייצור.

יכול והדברים נכתבו בהיסח הדעת, אך טוב נעשה כולנו אם נשתדל להקפיד בכבודם של בני האדם ומשעה שכך, מבקש אני מעורכת דין סבג להביע את התנצלותי בפניה של הגברת, אף שאיני בטוח כי אני הוא זה הצריך להתנצל.

תמימות דעים שוררת בין כולנו ובכלל זאת ב"כ היועמ"ש, כי הגברת היא בבחינת אדם שצריך לאפטרופוס במובן הרגיל של הדברים.

התסקיר מונה את המסמכים הרפואיים שהיו מונחים בפני עורכת התסקיר ולמעשה די לי בתעודת הרופא שנתנה דוקטור בילינסון ביום 25.12.2020, מומחית ברפואה פנימית ובגריאטריה, כדי להבין שמדובר במי הזקוקה לאפטרופוס ולו למינוי אחר, גם כאשר מניח אני לנגד עיניי את התיקון הקרוי "סעיף 18 לחוק הכשרות המשפטית והאפטרופסות".

האשל"א, ילידת 1931 וכאשר מוצגים לפני תמונות של נגעים בעור רגליה של האשל"א ובעור קמוט, צריך להבין שאדם מעוט תנועה בגיל כזה יפתח באופן טבעי נגעים וכיבים בעורו, גם התייבשות והתקמטות חלק מתהליכי החיים הוא ואין הדבר מעיד בהכרח על הזנחה.

פצעים שכאלה אינם נעלמים והם זקוקים לחבישה וטיפול מתמידים, לחיטוי מתמיד, אבל לצערנו הם גם חלק בלתי נפרד מתהליך ההזדקנות.

משהגענו כולנו לכלל הסכמה כי האשל"א זקוקה לאפטרופוס, דין התובענה להידחות, שהרי יש הבדל קיצוני בין אפטרופוס לדין – לאמור עורך דין אשר תפקידו אינו רק לדאוג לטובת זה שהוא מופקד עליו אלא גם להשמיע את קולו ובכך מסתיים תפקידו, לבין אפטרופוס לכל דבר ועניין בבחינת זה המופקד על הטיפול הרפואי, על גופו של האשל"א, גם על ניהול רכושו.

מדוע ביקש המבקש דווקא אפטרופוס לדין, שהרי מקובל עלי לחלוטין שהדבר אינו נובע מחוסר ידע משפטי? טעמיו עמו.

שוב ושוב בטיעון של עורכת דין דויד, בא כוח התובע, חזר עניין שמירת רכושה של האשל"א. התובענה עצמה כבר מציינת טענות ולפיהן הובאה האשל"א לחרפת רעב, טענות על ייפוי כוח אשר נחתם בשנת 2002 לטובת הכלה אי בהירות בדבר 900,000 ₪, טיעונים שהכלה עושה בחשבון הבנק כבשלה גם טענות כי הנתבע זכה בלוטו ולא השיב לתובע כספים שלדעתו הוא חייב לו, טענות כי האשל"א לא קיבלה דפי חשבון בנק.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

16 מרץ 2021

א"פ 32243-07-20 ק. נ' ק.

לא בכדי סברה ב"כ היועמ"ש, אולי בעקבות הערה שלי, כי התובע מבקש בדרך זו לנהל מעין "קדם עיזבון" ואם רוצה אי מי חיזוק לדעת ב"כ היועמ"ש – ימצא הוא אותו בדברי ב"כ התובע היום, כי היא מבקשת מסמכים חשבונאיים כאלה ואחרים.

התרשמותי היא שהתובע בעצם חפץ למקם עצמו בעמדה שהוא ינהל את הכספים, יבטיח שיהיה מה לרשת ובדרך גם יעיר הערות כהנה וכהנה כפי רצונו. אלא שאם כך חפץ התובע, מצופה היה ממנו להגיש תובענה להתמנות כאפוטרופוס ולא להשיב לי כפי שמשיב היום, כי יסכים להתמנות כאפוטרופוס לגוף ואולי גם לרכוש. את הדברים היה הוא אמור לעשות במקור.

כאמור, התובע בחר להגיש רק בקשה למינוי אפוטרופוס לדין וטעמיו עמו וביום 30.12.2020 הונח, כאמור, תסקיר שירותי הרווחה אשר על יד עיריית

.....
על-פי האמור בתסקיר, בשונה מטענות התובע (וראה עמוד 2): "מדובר בדירה נקיה ומסודרת, קיים ציוד וריהוט והדירה מותאמת לצרכיה הסיעודיים של הקשישה". צילומי מטאטא העומד בפינת חדר, צילום של לכלוך מחוץ לדירה וחוסר סדר בארון התרופות אין די בהם לשכנע אותי שפקידת הסעד מוטה או שאיננה צודקת.

באותו עמוד מתארת פקידת הסעד את האשל"א כמי שמחזיקה אפילו במיטה סיעודית, מסודרת בהופעתה, כבדת משקל ומתניידת באיטיות בעזרת הליכון. קל לי להבין אפוא, מדוע נוצרים פצעים באזור הגפיים שעה שלא צריך אדם להיות רופא כדי לדעת שבגילאי הזקנה מיעוט תנועה פוגע בזרימת הדם לכיוון הגפיים ובמיוחד לרגליים, מה שיוצר את התופעה הנצפית בתמונות.

בתעודת הרופא אשר צורפה לתסקיר מצוינות מגוון מחלות שבתמונות יכולתי לראות גם תרופות לחלק מהן, בהן סוכרת, יתר לחץ דם, כולסטרול ברמה גבוהה. במילים אחרות: הזמנה רפואית להיווצרות נגעים וכיבים באזור הרגליים.

כאמור, האשל"א נעזרת במטפלת צמודה אשר התסקיר מביע שביעות רצון ממנה. אלא שהתובע בא עמה בריב כזה או אחר, פגע בה רגשית והדברים הם בבחינת עובדה.

צריך להבין כי אותה עובדת זרה שירתה גם את בעלה של האשל"א ובמילים אחרות: המצב המנטלי של האשל"א המתואר בתעודת הרופא כמכיל פגימה קוגניטיבית משמעותית, מחייב הישארות של עובד זר מוכר וסביבה מוכרת כנובע ממצבה של האשל"א.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

16 מרץ 2021

א"פ 32243-07-20 ק. נ' ק.

מספרת פקידת הסעד כי האשלי"א ניסתה לשתף עמה פעולה, אך בשל מצבה הקוגניטיבי הקשה אין אפשרות לנהל עמה שיחה תקינה לאורך זמן.

במילים אחרות: אם תרצה להציג דיבובים כאלה ואחרים או אמירות כאלה ואחרות של האשלי"א, לא במהרה אסמוך עליהם את ידיי.

בעמודו השלישי של התסקיר מתואר כי חלה ירידה קוגניטיבית חמורה במה שמכנה התסקיר "השנה האחרונה".

במילים אחרות: השנה האחרונה מתרחשת בין השנים 2019-2020.

בשעתו כתבתי פסק דין אשר למיטב זכרוני גם מצא דרכו לאישור בערכאות גבוהות ממני ואשר כונה בפי עורכי הדין "הלכת ג.ג".

ניסיתי להסביר כי חולי קוגניטיבי הנובע מזקנה לרוב אינו מתרחש כהרף עין. מדובר בתהליך הדרגתי ההולך ומחמיר וכמעט שלא תמצא חזרה ממנו.

תהליכים שכאלה נוטים להיות מוכחשים על-ידי הסובל מהן, הנאחז בכל כוחו בניסיון להציג מצג של תקינות בריאותית וקוגניטיבית, אך החולשה הקוגניטיבית קיימת ובעיניי היא יוצרת מעין סטטוס חדש של אדם אשר אמנם טרם מונה לו אפוטרופוס, אך סביבתו חייבת בזהירות יתרה בבואה לגעת בזכויותיו הכלכליות, אם נרצה נקרא לאותו מעמד "הקשיש המוחלש".

הצטרפות למעמד כזה כמובן תלויה במצבו של כל אדם ואדם. יכול אדם ללקות בבעיה של דמנציה גם בשנות ה-30 לחייו, יכול הוא לחלוף על פני 120 שנה וללא בעיה קוגניטיבית כלשהי. אנו רק יודעים שעם עליית תוחלת החיים, שאלות של דמנציה למשל הפכו להיות נפוצות יותר ויותר גם בתחום עיסוקם של הרופאים, גם בתחום עיסוקם של המשפטנים.

שירותי הרווחה תיארו החמרה בת שנתיים-שלוש ולא רק בשנה האחרונה. במילים אחרות: האשלי"א היתה בבחינת אדם מוחלש גם בשנים 2017-2019 וכבר בשנת 2015 אבחן אותה גריאטר כסובלת מדיכאון משני, ירידה בשמיעה, צורך בעזרה ברחצה, הלבשה, קימה וכו'.

סיפרתי קודם כי לתפיסתי הדין הישראלי אוסר על אדם, ללא זהירות יתרה, לקבל מתנות משמעותיות מקשיש מוחלש וללא הבטחת זכויות הקיום של אותו קשיש מוחלש לנסות ליטול מרכושו או לנסות, בלא היתר, לשנות את מרקם חייו של קשיש מוחלש.

על-פי האמור בסעיף 4 לתסקיר, אזי התובע האשים את העובדת הזרה כי גנבה מאמו פרטים יקרי ערך וכספים, כי היא מתרשלת, כי אחיו ורעייתו גורמים לאשלי"א לחיות בתנאים גרועים מכפי המגיע

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

16 מרץ 2021

א"פ 32243-07-20 ק. נ' ק.

1 לה ומכפי יכולתה, כי האשלי"א מוזנחת בריאותית ודברים אלה כמו גם גילוי צוואה שערכה האשלי"א
2 ואשר נישלה את התובע והעדיפה את ילדיו על פניו הביאו את האשלי"א לשכנע את אמו לערוך צוואה
3 חדשה.

4
5 מסביר לי התובע כי עשה זאת בשנת 2019 – לאמור, שעה שאין עורר כי האשלי"א כבר היתה מוחלטת
6 קוגניטיבית.

7
8 די בפעולה שכזו כדי לפסול את התובע מלשמש כאפוטרופוס לאשלי"א.

9
10 כאשר ניגש אדם לקשיש מוחלש ומבקש ממנו "הורש נא לי כך וכך", לאמור "בטל את צוואתך
11 הקודמת (התובע לא ניסה לנשל את חלק אחיו) נכנס אתה לאותו תחום אסור שבדין.

12
13 צריך להדגיש עוד דבר – לאמור, כי למרות האמור בתביעה שירותי הרווחה וב"כ היועמ"ש אינם
14 יכולים להיות נתבעים. היועמ"ש אכן יכול להיות מאוזכר כצד שתשובתו נחוצה, אך שירותי הרווחה
15 בוודאי שאינם יכולים להיות נתבעים, כפי שהתיימר התובע לעשות.

16
17 כאמור, בשנת 2002, כשהיתה האשלי"א במיטב כוחותיה הקוגניטיביים בחרה היא לצרף את כלתה
18 לחשבונה. עניין זה "משדר" שבשעתו היה לאשלי"א אמון מוחלט בכלתה ואין בפניי כל ראיה כי אמון
19 זה פקע, עד אשר התקשתה האשלי"א לעמוד על דעתה.

20
21 כדי שאומר שהכלה פסולה לשמש כאפוטרופא צריך אני לראות כי זו האחרונה פעלה שלא כדין
22 ברכושה של האשלי"א. על אף מינוי האפוטרופא לדין לא נמצא כזאת.

23
24 יאמר לי מן הסתם התובע כי כל עוד לא נבדקו החשבונות אין הוא יכול להסתפק במילים "לא הוכח".
25 אלא שאם רוצה התובע לתבוע אי מי, יכול הוא אולי לאחר אריכות חייה ושנותיה של האשלי"א להגיש
26 תביעה כי אי מי שלח ידו בכספי אמו והרי כספי אשלי"א אינם כספו של התובע – הכל במידה שהוא
27 יוכר כיורש לאור עיתוי עריכתה של הצוואה השנייה.

28
29 כך או אחרת, מינוי של אפוטרופוס מחייב כמובן הגשת פרטה, מתן דיווחים ומחלקת הפיקוח תבקש
30 ככל העולה על דעתה.

31 על-פי המתואר בתסקיר לפחות לא קיימת בעיה של אי סדרים וראה גם תגובתה של עורכת דין סבג.

32
33 כלל הוא כי לא בנקל יסטה בית המשפט מחוות דעת מומחה שהוא עצמו מינה ואם חפץ הוא לעשות
34 כן, מוטל עליו הנטל.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

16 מרץ 2021

א"פ 32243-07-20 ק. נ' ק.

1 התסקיר אינו "נשען" אך ורק על חוות דעת עובדת הרווחה כמתואר בעמוד 6, אלא נוצרה סימביוטיקה
2 של עבודה בין עובדת הרווחה לבין האפוסטרופא לדין, אשר אישרה כי האשל"א נראית נקיה, מסודרת,
3 כך גם הבית, כי הקשר בין העובדת הזרה לבין האשל"א הוא טוב, האפוסטרופא לדין דרשה וקיבלה
4 דיווחים מפורטים כאמור גם בתסקיר, אודות הפעילות בחשבון הבנק ובנושא חפצים יקרי ערך.

5
6 פקידת הסעד קבעה במפורש כי התובע אינו מבין את אורח חייה ומצבה הנוכחי של האשל"א, הוא
7 אינו מעורב בטיפול בה אלא מגיע לבקרה מפעם לפעם ואנו יודעים כי הוא מתעד את הביקורים, לפחות
8 בצילום ופקידת הסעד כתבה כוונותיו אולי טובות, אך לא עולות בקנה אחד עם צרכיה של האשל"א."

9
10 אם נרצה כשיטת התובע להביט ב"הלכת מרום", אזי האשל"א אינה מבודדת כלל ועיקר.
11 ביקורי התובע מתנהלים אצל האשל"א, היא מוכרת למינהל הרווחה בעיריית (וראה סעיף 6
12 לתסקיר) ונערכים ביקורי בית תקופתיים.

13
14 המלצתם של שירותי הרווחה היתה למנות את כלתה של האשל"א, הגברת כאפוסטרופא לגופה
15 ולרכושה של האשל"א, למרות התנגדותו הנחרצת של התובע.

16
17 כטוב חוכמתה הניחה בפניי ב"כ היועמ"ש את השאלה האם לאור המתחים הקיימים בין שני האחים
18 וכמובן גם בין התובע לבין הכלה, לא תיפגע חלילה טובתה של האשל"א.

19
20 אני מבין את עמדתה של ב"כ היועמ"ש כעמדתו של הציבור ולפיה קיימת חזקה כי סכסוך בין אחים
21 ישפיע על טובתו של האשל"א. במקרה הנוכחי כבר ראינו שהתובע ניסה לפעול לעניין חשבון הבנק של
22 האשל"א ולעניין שינוי צוואה – ללמדך, כי דעת ב"כ היועמ"ש והאפוסטרופא לדין לא "מן האוויר"
23 נלקחה.

24
25 התרשמותי היא כי יכול גם יכול והתובע אוהב את אמו, רוצה בטובתה. אלא שהוא גם ער מאוד ואולי
26 ער יותר מדי, לעניינים כספיים.

27
28 למשל, העיסוק בזכויות בלוטו או בהשבת כספים אשר לכאורה חב אחיו מהעת בה היה בן 45, לאמור
29 לפני שנים לא מעט, מלמד אותי כי יכול גם יכול והתובענה נגועה בנוסף לכוונות טובות, גם במטרות
30 זרות.

31
32 אם תרצה, התרשמתי שספציפית חפץ התובע למקם עצמו במן עמדה של "בקר". הוא יבדוק את
33 הכספים, יוודא כי באחרית ימיה של האשל"א יהא מספיק לחלק, הוא יעיר הערות לעניין הטיפול
34 הרפואי, אך מוכן גם להתמנות כאפוסטרופוס לעניין זה. לא טוב הדבר.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

16 מרץ 2021

א"פ 32243-07-20 ק. נ' ק.

מבין אני כי היחסים העכורים בין האחים לא אתמול החלו וגם לא שלשום. מדובר בעניין בן שנים ארוכות.

סומך אני על הכלה, הגברת, שהיא מודעת היטב לקיומו של הסכסוך. היא גם יודעת שאם תיטול על עצמה את תפקיד האפוטרופא, תמצא עצמה נצרכת להשיב ולהגיב ללא מעט טענות ומענות.

כבר אמרתי בתיק קודם שאם מוכן אפוטרופוס ליטול על עצמו את המטרד, אין אני צריך לשמור עליו מעבר למה שהוא רוצה לשמור על עצמו.

כאשר בית המשפט מבקש לבחור בין אפוטרופוס חיצוני לבין הכלה במקרה הזה, לאמור הכלה בהסכמת בעלה עליו כועס התובע מאוד, מביא הוא בחשבון בין השאר גם את רצונו של האשלי"א ונראה לי כי רצונה של האשלי"א, ולו מכוח מה שאנו יודעים על הרגלים קבועים לאנשים בירידה קוגניטיבית, הוא בהמשך נוכחות הכלה בחייה ואין אני מתכוון לחסום את דרכו של התובע או של אחיו מלבקר את אמם, גם מלומר לאפוטרופא כפעם בפעם כי הם שמו לב לבעיה כזו או אחרת הצריכה טיפול.

התובע גרם לי להיקלע בין שני כללים משפטיים: האחד, חובתי גם סמכותי הטבועה מכוח סעיף 75 לחוק בתי המשפט לפעול לטובתו של חסר ישע. האחר, האיסור החל עלי לחרוג מגדר מה שנדרשתי במסגרת התובענה.

שני קטבים אלה מביאים אותי שוב להצעתה הנבונה של ב"כ היועמ"ש שהרי אם אנסה לקצר את דבריה, היו דבריה "כן אפוטרופוס כדי להבטיח את שלומה של האשלי"א, לא במינוי נצחי ומי שחפץ בכך שיואל ויגיש הליך מתאים" ובמילותיה שלה: "יש לבחון את המינוי לאחר זמן".

הואיל וכך מודה אני לעורכת דין שמש-סבג על כל עזרתה ומורה כי תם מינויה.

התובענה כשלעצמה נדחית, בסייג ולפיו מתמנה גברת כאפוטרופא לגופה ולרכושה של הגברת וזאת למשך 365 ימים ואז יפקע המינוי, זולת אם תוגש תובענה מתאימה לעניין מינוי אפוטרופוס וזו תלווה במסמכים רפואיים עדכניים.

כך או אחרת ולמען לא נרבה הליכים, מבוקש משירותי הרווחה אשר על יד עיריית למסור תסקיר משלים ומעדכן בעוד 8 חודשים מהיום.

התסקיר ייסרק לתיק הנוכחי ואם ייפתח הליך נוסף ואני מצפה שהוא ייפתח מבעוד מועד, ייסרק אותו תסקיר משלים גם לשם.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

16 מרץ 2021

א"פ 32243-07-20 ק. נ' ק.

1 לאור התוצאה אליה הגעתי יישא התובע בהוצאות הנתבעים 1-2 בשיעור מופחת, לאור כנות כוונותיו,
2 בסך 5,000 ₪.

4 אני מתיר פרסום פסק דיני זה, ללא פרט מזהה כלשהו אודות הצדדים.

המזכירות תסגור התיק.

10 ניתן והודע היום ג' ניסן תשפ"א, 16/03/2021 במעמד הנוכחים.

ארז שני, שופט